

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในบทนี้ประกอบด้วยหัวข้อต่าง ๆ คือ รูปแบบของการวิจัย กรอบแนวคิดในการวิจัย ตัวแปรและการวัดตัวแปร ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ โดยมุ่งศึกษาสภาพความรู้ความเข้าใจและความคิดเห็นที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 ของประชาชนในจังหวัดสงขลา

ตัวแปรและการวัดตัวแปร

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ตัวแปรที่คาดว่าจะมีผลต่อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกตั้งมีดังนี้

(1) ลักษณะทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชน เช่น อายุ เพศ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ศาสนา อาชีพ รายได้ต่อปี ภูมิลำเนาตามทะเบียนบ้าน และการเป็นสมาชิกกลุ่ม

อายุ หมายถึง อายุเต็มปีของกลุ่มตัวอย่าง เมื่อครบวันเกิดปีที่แล้ว ซึ่งแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกตามช่วงอายุดังนี้

กลุ่มที่ 1 ช่วงอายุ 18-25 ปี

กลุ่มที่ 2 ช่วงอายุ 26-45 ปี

กลุ่มที่ 3 ช่วงอายุ 46 ปีขึ้นไป

เพศ คือ เพศของกลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น เพศหญิงและเพศชาย

สถานภาพสมรส หมายถึงสถานภาพสมรสของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแบ่งเป็น โสดและ

สมรส

ระดับการศึกษา หมายถึง การได้รับการศึกษาสูงสุดของกลุ่มตัวอย่างตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ และ ทบวงมหาวิทยาลัย โดยแบ่งกลุ่มดังนี้

กลุ่มที่ 1 ไม่จบประถมศึกษาปีที่ 4

กลุ่มที่ 2 ประถมศึกษา

กลุ่มที่ 3 มัธยมศึกษา

กลุ่มที่ 4 อุดมศึกษา

ศาสนา หมายถึง การนับถือศาสนาของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแบ่งออกเป็น ศาสนาพุทธ และศาสนาอิสลาม

อาชีพ หมายถึง การประกอบอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแบ่งออกเป็น

กลุ่มที่ 1 ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจและบริษัท

กลุ่มที่ 2 เกษตรกร

กลุ่มที่ 3 รับจ้าง

กลุ่มที่ 4 ค้าขาย

กลุ่มที่ 5 ไม่มีอาชีพ

รายได้ต่อปี หมายถึง รายได้ของกลุ่มตัวอย่างในช่วง 1 ปี โดยแบ่งออกเป็นกลุ่มดังนี้

กลุ่มที่ 1 รายได้ต่ำกว่า 20,000 - 20,000 บาท

กลุ่มที่ 2 รายได้ระหว่าง 20,001 - 40,000 บาท

กลุ่มที่ 3 รายได้มากกว่า 40,000 บาท

ภูมิลำเนาตามทะเบียนบ้าน หมายถึง ที่อยู่อาศัยในปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในทะเบียนบ้าน แบ่งออกเป็น

ในเขตเทศบาล

ในเขตสุขาภิบาล

นอกเขตเทศบาลหรือนอกเขตสุขาภิบาล

การเป็นสมาชิกกลุ่ม หมายถึง การเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มใด ๆ ของกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งออกเป็น การเป็นสมาชิกกลุ่ม และไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม

(2) **การได้รับข่าวสารทั่วไป** หมายถึง การได้รับข่าวสารของกลุ่มตัวอย่างจากสื่อต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ และวิทยุ

(3) **การได้รับข่าวสารการเลือกตั้ง** หมายถึง การได้รับข่าวสารการเลือกตั้งจากบุคคลและสื่อต่าง ๆ

การได้รับข่าวสารการเลือกตั้งจากบุคคลต่าง ๆ เช่น เจ้าหน้าที่ส่วนอำเภอ กำนันและ
ผู้ใหญ่บ้าน หัวหน้าหมู่บ้าน ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ผู้สนับสนุนผู้สมัคร นักเรียน ญาติ และเพื่อนบ้าน

การได้รับข่าวสารการเลือกตั้ง จากสื่อต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์รายวัน โปสเตอร์หรือ
ป้ายประกาศของทางราชการ โปสเตอร์หรือป้ายประกาศหาเสียงของผู้สมัคร ใบปลิวของทางราชการ
ใบปลิวของผู้สมัคร วิทยุ โทรทัศน์ เสียงตามสาย การประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ และการแสดงพื้นเมือง

ลักษณะการได้รับข่าวสารในข้อ 2) และ 3) แบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ โดยกำหนดแต่
ละลักษณะด้วยคะแนนดังนี้

4	คะแนนสำหรับคำตอบ	ทุกวัน
3	คะแนนสำหรับคำตอบ	บ่อยครั้ง
2	คะแนนสำหรับคำตอบ	นาน ๆ ครั้ง
1	คะแนนสำหรับคำตอบ	ไม่เคยกระทำ

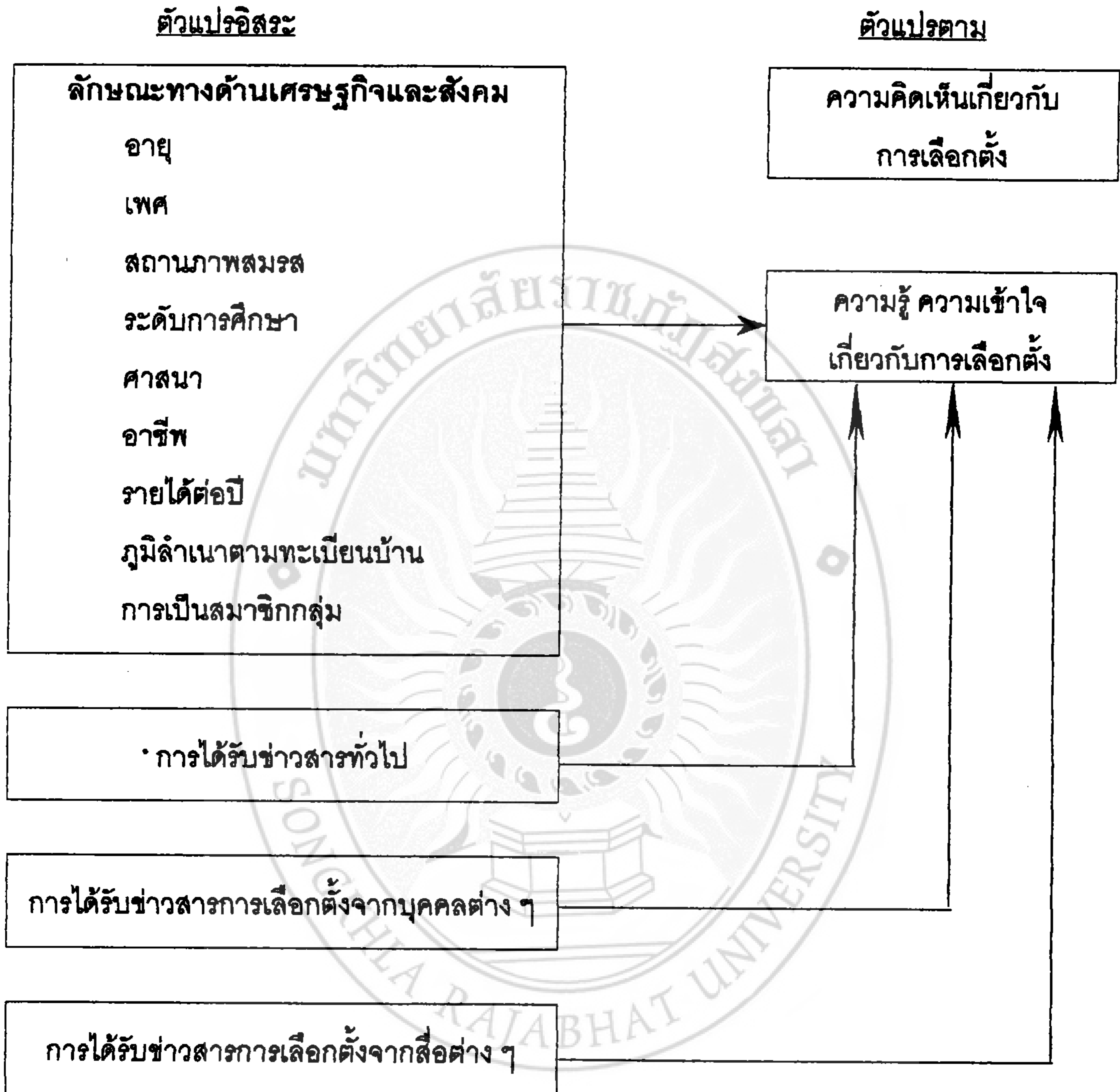
2. ตัวแปรตาม หมายถึงตัวแปรที่เป็นผลจากการกระทำของตัวแปรอิสระในที่นี้หมายถึง
ความรู้ความเข้าใจ ที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง และความคิดเห็นที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง

การสอบถามความรู้ความเข้าใจ ที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งนั้น ได้กำหนดให้เลือกคำตอบที่ถูกต้อง
ที่สุด 1 ข้อจากตัวเลือกที่ให้มา 3 ข้อ โดยกำหนดค่าคะแนนไว้ว่า ถ้าผู้ตอบเลือกตัวเลือกที่เป็นข้อถูกจะได้
คะแนน 1 คะแนน แต่ถ้าเลือกตัวเลือกที่ผิดจะได้ 0 คะแนน

ส่วนแบบสอบถาม ความคิดเห็นที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งนั้น ไม่ได้กำหนดเป็นค่าคะแนน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากแนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามในบทที่ 2 สามารถนำมาสรุปออกมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

สถานที่เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยนี้คือ จังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นจังหวัดที่สำคัญในภาคใต้ เพราะเป็นจังหวัดที่ใหญ่พอสมควร มีประชากรเป็นจำนวนมาก ซึ่งประกอบอาชีพหลายสาขา และเป็นจังหวัดที่มีความเจริญก้าวหน้าทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

หน่วยในการวิเคราะห์ คือ ประชาชนแต่ละคนในจังหวัดสงขลาที่มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรวันที่ 2 กรกฎาคม 2538

ประชากร คือ ประชาชนทุกคนในจังหวัดสงขลาที่มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 ซึ่งมีจำนวน 721,820 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนบางคนในจังหวัดสงขลาที่มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร วันที่ 2 กรกฎาคม 2538 โดยถูกสุ่มตัวอย่างมาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) และแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage random sampling) โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 แบ่งประชากรออกเป็นกลุ่มตามเขตเลือกตั้ง ซึ่งมี 3 เขต โดยแต่ละกลุ่มจะมีลักษณะคล้ายคลึงกัน แล้วเลือกสุ่มเขตมาเพื่อศึกษา 1 เขต ในที่นี้คือเขต 1

ขั้นที่ 2 ในเขตที่ 1 ประกอบไปด้วยอำเภอ 6 อำเภอ ดังนั้นจึงเลือกสุ่มอำเภอขนาดใหญ่ อำเภอขนาดกลาง และอำเภอขนาดเล็ก มาขนาดละ 1 อำเภอ รวม 3 อำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอสิงหนคร และอำเภอกระแสสินธุ์ ซึ่งมีจำนวนหน่วยเลือกตั้งเท่ากับ 121 77 และ 22 หน่วยเลือกตั้งตามลำดับ ซึ่งคิดเป็นสัดส่วน 11:7:2 หรือ ประมาณ 5:4:1

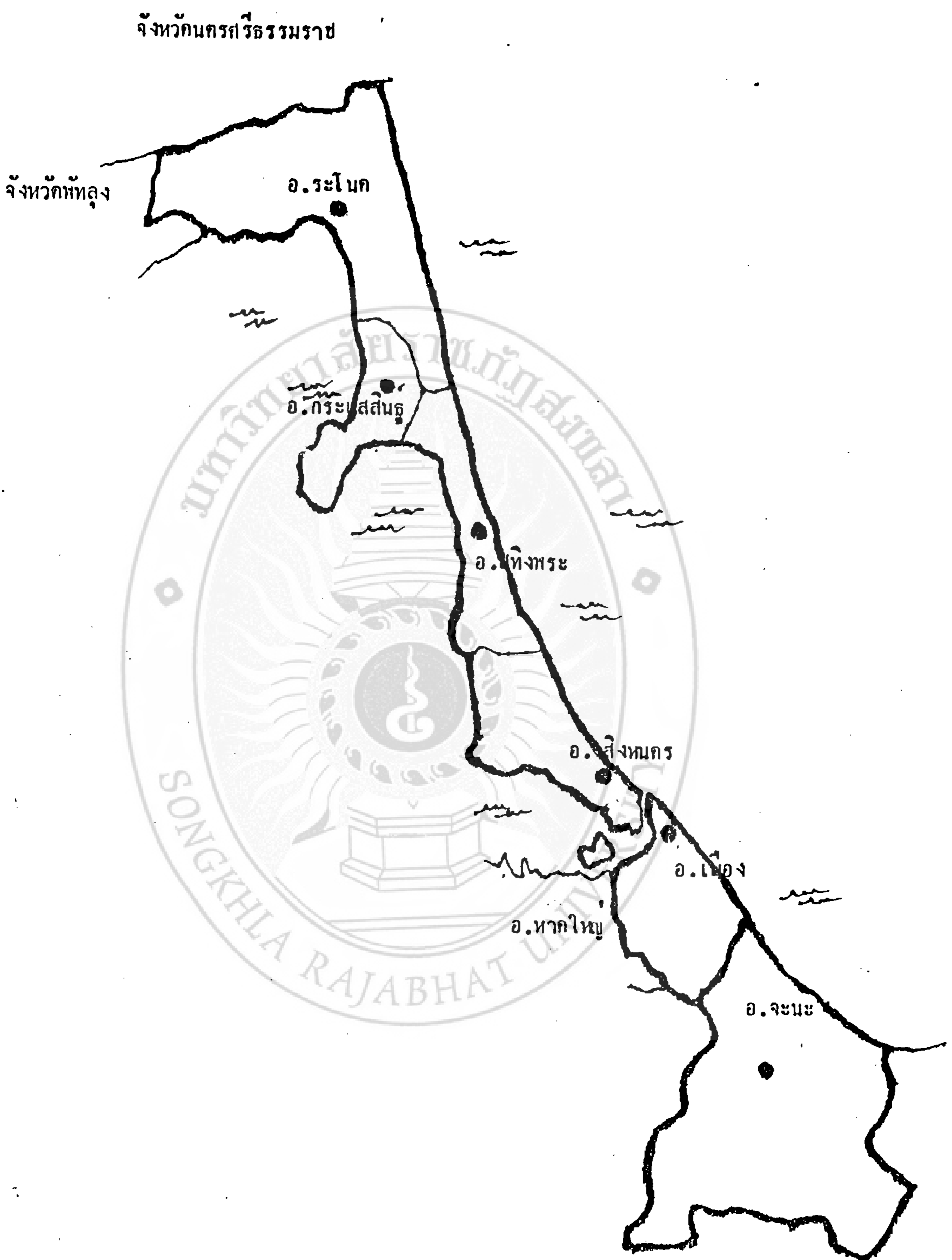
ขั้นที่ 3 ในแต่ละอำเภอเลือกสุ่มหน่วยเลือกตั้งมาดังนี้ คือ อำเภอเมือง 5 หน่วย อำเภอสิงหนคร 4 หน่วย และอำเภอกระแสสินธุ์ 1 หน่วย

ขั้นที่ 4 แต่ละหน่วยเลือกตั้งสุ่มประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งมาหน่วยละ 25 คน ดังนั้นจะมีจำนวนตัวอย่างทั้งหมด 250 ตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อเป็นเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งแบบสอบถามนี้ได้สร้างขึ้นโดยอาศัยแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้ และจะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการวิจัย

ภาพที่ 3 แผนที่เขตเลือกตั้งที่ 1

แบบสัมภาษณ์ประกอบไปด้วยคำถามที่แบ่งเป็นตอน ๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มตัวอย่าง

คำถามในตอนที่ 1 นี้มี 10 ข้อ ใช้เพื่อเก็บข้อมูลลักษณะทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งประกอบไปด้วย อายุ เพศ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ศาสนา อาชีพ รายได้ต่อปี ภูมิลำเนาตามทะเบียนบ้าน และการเป็นสมาชิกกลุ่ม

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการรับข่าวสารโดยทั่วไป

คำถามตอนนี้มีทั้งหมด 3 ข้อ เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลที่วัดพฤติกรรมการรับข่าวสาร โดยทั่วไปจากสื่อต่าง ๆ คือหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ และวิทยุ

คำถามแต่ละข้อกำหนดตัวเลือกที่เป็นคำถาม ซึ่งแสดงลักษณะของพฤติกรรม 4 แบบ ดังนี้ คือ

กระทำทุกวัน

กระทำบ่อยครั้ง (2-6 วันต่อสัปดาห์)

กระทำนาน ๆ ครั้ง (1 วันต่อสัปดาห์)

ไม่เคยกระทำ

ตอนที่ 3 พฤติกรรมการได้รับข่าวสารการเลือกตั้งจากบุคคลต่าง ๆ

คำถามตอนนี้มีทั้งหมด 8 ข้อ เป็นคำถามที่วัดพฤติกรรมการรับข่าวสารการเลือกตั้งจากบุคคลต่าง ๆ คือ เจ้าหน้าที่ส่วนอำเภอ กำนัน-ผู้ใหญ่บ้าน หัวคะแนน ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ผู้สนับสนุนผู้สมัคร นักเรียน ญาติ และเพื่อนบ้าน

คำถามแต่ละข้อกำหนดตัวเลือกที่เป็นคำตอบ ซึ่งแสดงลักษณะของพฤติกรรม 4 แบบ เช่นเดียวกับตอนที่ 2

ตอนที่ 4 พฤติกรรมการได้รับข่าวสารการเลือกตั้งจากสื่อต่าง ๆ

คำถามตอนนี้มีทั้งหมด 10 ข้อ เป็นคำถามที่วัดพฤติกรรมการรับข่าวสารการเลือกตั้งจากสื่อต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์รายวัน โปสเตอร์หรือป้ายประกาศของทางราชการ โปสเตอร์หรือป้ายประกาศหาเสียงของผู้สมัคร โปสเตอร์ของทางราชการ โปสเตอร์ของผู้สมัคร วิทยุ โทรทัศน์ เสียงตามสาย การประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ และการแสดงพื้นเมือง

คำถามแต่ละข้อกำหนดตัวเลือกที่เป็นคำตอบ ซึ่งแสดงลักษณะของพฤติกรรม 4 แบบ เช่นเดียวกับตอนที่ 2

ตอนที่ 5 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

คำถามในตอนนี้มีทั้งหมด 10 ข้อ แต่ละข้อกำหนดคำตอบให้ 3 ตัวเลือก โดยมีตัวเลือกที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว ซึ่งจะผู้ตอบจะได้รับคะแนน 1 คะแนนสำหรับตัวเลือกนี้ แต่ถ้าตอบผิดจะไม่ได้คะแนน

ตอนที่ 6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

คำถามในตอนนี้มีทั้งหมด 15 ข้อ แต่ละข้อคำถามกำหนดจำนวนตัวเลือกให้ตอบไม่เท่ากัน และบางข้อก็ได้เลือกคำตอบได้ 1 ข้อ บางข้อ ก็ให้เลือกคำตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลปฐมภูมิ

การเก็บข้อมูลปฐมภูมิเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามโดยการสัมภาษณ์ ซึ่งเก็บจากกลุ่ม ตัวอย่าง ในหน่วยเลือกตั้ง 10 หน่วย ซึ่งสุ่มจากอำเภอเมือง 5 หน่วย อำเภอสิงหนคร 4 หน่วย และอำเภอกระแสดินธุ์ 1 หน่วย ผู้ออกไปเก็บข้อมูลคือนักศึกษาวิชาเอกเศรษฐศาสตร์สหกรณ์ คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏสงขลา จำนวน 10 คน โดยเก็บข้อมูลบริเวณหน่วยเลือกตั้งในวันที่ 2 กรกฎาคม 2540 และหลังจากที่ดังกล่าวไม่เกิน 1 สัปดาห์

2. ข้อมูลทุติยภูมิ

เก็บรวบรวมข้อมูลชนิดนี้จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ซึ่งจัดทำโดยสำนักงานจังหวัดสงขลา และจากเอกสารทางวิชาการ รายงานวิจัย สรุปรายงานประจำปี ฯลฯ

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้เก็บรวบรวมข้อมูลลงในแบบสอบถามแล้ว ก็นำข้อมูลจากแบบสอบถามทั้งหมดมาลงรหัสในกระดาษ Coding Form แล้วนำข้อมูลดังกล่าวไปประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยนี้ใช้สถิติและวิธีการทางคณิตศาสตร์ต่าง ๆ ดังนี้

1. ใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการอธิบายข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ในหัวข้อ ลักษณะทางด้านเศรษฐกิจและสังคม พฤติกรรมการได้รับข่าวสารโดยทั่วไป พฤติกรรมการได้รับข่าวสารการเลือกตั้งจากบุคคลและสื่อต่าง ๆ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกตั้ง และความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกตั้ง การวิเคราะห์ที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1-3

2. ใช้การคำนวณค่าเฉลี่ยเพื่อหาค่าเฉลี่ยรวมของระดับการได้รับข่าวสารโดยทั่วไปและการได้รับข่าวสารการเลือกตั้ง โดยนำเอาคะแนนเฉลี่ยมาแปลความหมาย โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

<u>ระดับคะแนนเฉลี่ย</u>	<u>ความหมาย</u>
3.26 - 4.00	กระทำทุกวัน
2.51 - 3.25	กระทำบ่อยครั้ง
1.76 - 2.50	กระทำนาน ๆ ครั้ง
1.00 - 1.75	ไม่เคยกระทำ

(ระยะห่างของช่วงระดับคะแนนเฉลี่ยนี้ ได้จากการคำนวณจากสูตรดังนี้คือ ;

$$\text{ระยะห่างของช่วง} = (N-1)/N = (4-1)/4 = 0.75)$$

3. ใช้การคำนวณค่าเฉลี่ยเพื่อหาค่าเฉลี่ยรวมของระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกตั้ง โดยนำคะแนนเฉลี่ยมาแปลความหมายโดยใช้เกณฑ์ดังนี้

0-5 คะแนน หมายถึง ระดับความรู้ความเข้าใจน้อย

มากกว่า 5-10 คะแนน หมายถึง ระดับความรู้ความเข้าใจมาก

4. ใช้ t-test เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกตั้งของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ซึ่งจำแนกตามลักษณะทางด้านเศรษฐกิจและสังคม เช่น เพศ สถานภาพสมรส ศาสนา และการเป็นสมาชิกกลุ่ม การวิเคราะห์นี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 4 และเป็นการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1-4

5. ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกตั้งของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ภูมิลำเนาตามทะเบียนบ้าน พฤติกรรมการรับข่าวสารโดยทั่วไป พฤติกรรมการรับข่าวสารการเลือกตั้งจากบุคคล และพฤติกรรมการรับข่าวสารจากสื่อที่แตกต่างกัน การวิเคราะห์ข้อนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 4 และเป็นการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 5-12